

Nummer 1 2025

Sveriges ekonomi

Statistiskt perspektiv

Ekonomiskt uppsving
i november

Konjunkturvändningar
syns tidigt i flöden på
arbetsmarknaden

SCB

Innehåll

Månadsöversikt november 2024	3
Läget i ekonomin	4
Ekonomiskt uppsving i november	4
Fördjupning	9
Konjunkturvändningar syns tidigt i flöden på arbetsmarknaden	9
Internationell utblick	15
Sverige har omfattande handel med USA	15
Indikatorer för Sverige, EU och USA	16

Om Sveriges ekonomi – statistiskt perspektiv

Det huvudsakliga målet med tidskriften är att ge en helhetsbild över ekonomin utifrån den ekonomiska statistiken. Detta kompletteras med fördjupningar inom olika områden samt en internationell utblick.

Publicering sker månadsvis, med ett uppehåll i juli.

Vi tar gärna emot synpunkter och kan hjälpa till med att ta fram data vid behov. Kontakta oss via e-post på ekstat@scb.se.

[SCB:s konjunkturklocka finns här](#). Den ger en interaktiv presentation av konjunkturläget och riktningen i den svenska ekonomin.

Fler diagram med [konjunkturindikatorer finns här](#).

Månadsöversikt november 2024

Indikatorer	Jämfört med föregående månad (procent) ¹⁾	Jämfört med motsvarande månad föreg år (procent) ²⁾	Jämfört med föregående månad	Jämfört med motsvarande månad föreg år
BNP-indikator månad	1,4	2,1	+	+
Näringsliv				
Näringslivets produktion	1,4	2,7	+	+
Industrins produktion	2,4	2,6	+	+
Industrins orderingång	2,8	5,1	+	+
Tjänsteproduktion	1,1	3,9	+	+
Handel och konsumtion				
Hushållens konsumtion	1,1	1,6	+	+
Detaljhandelns försäljning	-0,2	1,6	●	+
Utrikeshandel				
Varuexport ³⁾	0,6	-4,4	+	-
Varuimport ³⁾	0,3	-2,9	+	-
Priser				
Konsumentpriser (KPIF)	0,5	1,8	+	+
Producentpriser	3,1	0,3	+	+
Arbetsmarknad				
Sysselsättningsgrad ⁴⁾	-0,1	-0,9	●	-
Arbetslöshetstalet ⁵⁾	0,0	0,3	●	-
Arbetade timmar ⁶⁾	0,1	0,3	●	+

1) Kalenderkorrigerat och säsongrensat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

2) Kalenderkorrigerat (ej för utrikeshandel, priser och arbetsmarknad)

3) Löpande priser, okorrigerat. Månadsförändring avser trend.

4) Sysselsättning som andel av befolkningen 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden.

5) Arbetslöshet som andel av arbetskraften 15–74 år. Förändring i procentenheter. Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på originalvärden. Symboler anges med omvänt tecken.

6) Arbetade timmar 15–74 år (inklusive sysselsatta utomlands). Månadsförändring baserar sig på säsongrensade och utjämnade data. Årsförändring baserar sig på kalenderkorrigerade data.

Symbolerna betyder:

 Ökning (Förändringstal högre än 0,2 procent)

 Oförändrat (Förändringstal -0,2–0,2 procent)

 Minskning (Förändringstal lägre än -0,2 procent)

Läget i ekonomin

Ekonomiskt uppsving i november

Hushållens ekonomi förbättrades under 2024 med fallande räntekostnader och ökade reala inkomster. I november steg både hushållens konsumtion och företagens produktion vilket fick konjunkturklockan att svänga över till återhämtningsfasen.

November 2024 bjöd på flera positiva ekonomiska ljusglimtar i statistiken. BNP-indikatorn, som visar preliminära uppgifter över Sveriges ekonomiska utveckling, steg med 1,4 procent från oktober. Det är den starkaste månadsvisa uppgången på två år.

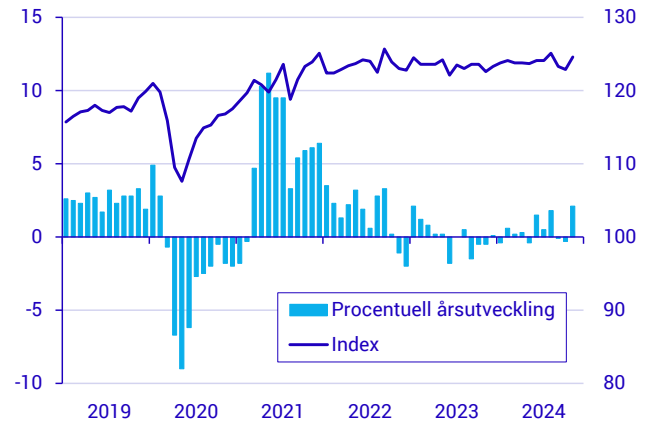
1,4 %

BNP-indikatorn steg i november jämfört med föregående månad

Men att säga att ekonomin nu vänder är kanske att dra för stora växlar. Både september och oktober visade svag ekonomisk utveckling och BNP låg i november inte långt över den genomsnittliga nivån för de två senaste åren.

Stark ekonomisk återhämtning i november efter svag höst

BNP-indikator månad. Index 2011=100, säsongrensat (höger) samt procentuell utveckling jämfört med motsvarande månad föregående år, kalenderkorrigerat (vänster)

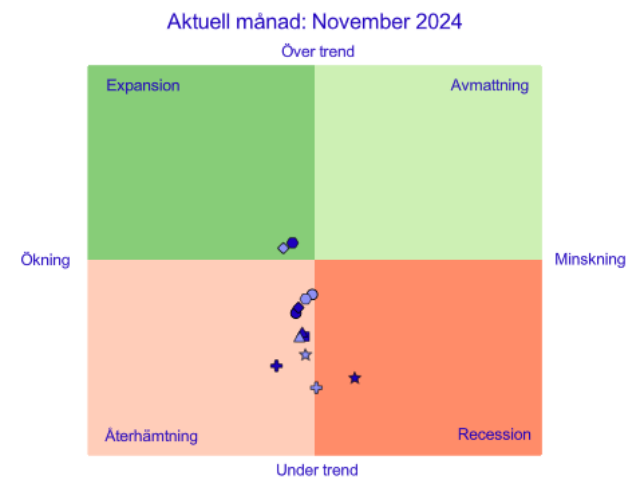
Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

Mot ljusare tider

SCB:s konjunkturklocka visar också en mer positiv bild över svensk ekonomi. I november syns en tydlig övergång från recessions- till återhämtningsfasen. De flesta indikatorer ligger fortsatt långt under långsiktig trend, men visar tecken på återhämtning. Endast sysselsättningen, som är en sen konjunkturindikator, ligger kvar i recessionsfasen.

Över trend ligger hushållens konfidensindikator, som är framåtblickande, men också nyregistrerade personbilar som normalt ligger senare i konjunkturen.

Konjunkturklockan visar ett tydligt steg in i återhämtningsfasen

- A1 – BNP-indikator månad
- B1 – Näringslivets produktion
- ⊕ C1 – Hushållens konsumtion
- D1 – Nyregistrerade personbilar
- ▲ E1 – Varuexport
- ★ F1 – Sysselsättning
- ◆ G1 – Näringslivets efterfrågan
- A2 – BNP kvartal
- B2 – Industrins ordergång
- ⊕ C2 – Detaljhandel sällanköpsvaror
- D2 – Nyregistrerade lastbilar
- ▲ E2 – Varuimport
- ★ F2 – Arbetade timmar
- ◆ G2 – Hushållens konfidensindikator

Konjunkturklockan

SCB:s konjunkturklocka består av 14 ekonomiska indikatorer, varav 13 uppdateras månadsvis och en uppdateras kvartalsvis.

Konjunkturläget för respektive indikator beräknas genom att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden.

Här kan du läsa mer om [SCB:s konjunkturklocka](#)

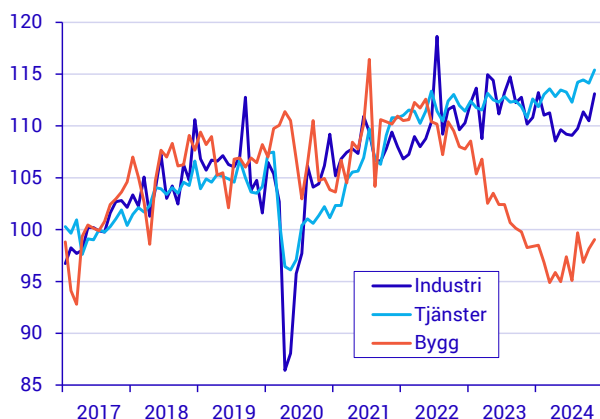
I [visualiseringsverktyget](#) kan man följa hur de olika indikatorerna rör sig över tid. Under en konjunkturcykel rör de sig ett varv i konjunkturklockan och passerar då fyra konjunkturfaser.

Varuproduktionen steg i november

Produktionen i näringslivet steg i november. De starkaste uppgångarna jämfört med oktober i säsongsrensade tal syntes inom tillverkningsindustrin och byggbranschen, men även tjänstebansherna visade uppgång.

Produktionen i näringslivet steg i november

Produktionsvärdeindex 2017=100, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Inom tillverkningsindustrin var det flera branscher som hade en stark produktion under november månad, bland annat kemi- och läkemedelsindustrin,

metallvaruindustrin samt fordonsindustrin. Maskinindustrin föll däremot i november efter en stark utveckling under oktober.

Industrins ordergång steg i november efter att ha haft något tunnare orderböcker i september och oktober. Exportmarknaden går fortsatt bättre än hemmamarknaden som trendmässigt backat svagt de senaste månaderna.

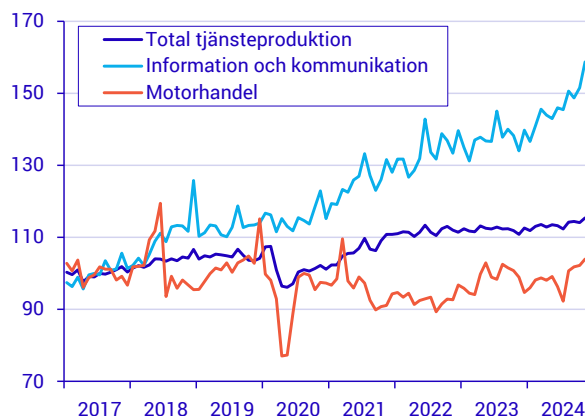
Information och kommunikation går fortsatt starkt

Informations- och kommunikationsföretag har varit drivande för tjänsteproduktionens tillväxt och branschen har haft en stark utveckling under senare år. Trenden fortsatte i november då produktionen steg kraftigt.

Motorhandeln, som däremot har haft några tuffa år i ryggen, visade på uppgång under hösten. Med undantag för mars 2021 var försäljningen av motorfordon i november 2024 på den högsta nivån sedan före pandemin.

Starkare motorhandel under hösten

Produktionsvärdeindex 2017=100, säsongsrensade månadsvärden

Källa: Produktionsvärdeindex (SCB)

Klädhandeln stiger från låg nivå

Hushållskonsumtionen steg med 1,1 procent i november 2024 jämfört med oktober. En bransch som gick starkt under november var rekreation och kultur där sport, fritid och nöje samt researrangörer ingår. Även företag som huvudsakligen säljer sina varor via internet ingår i denna bransch. Köp hos utländska företag som saknar etablering i Sverige,

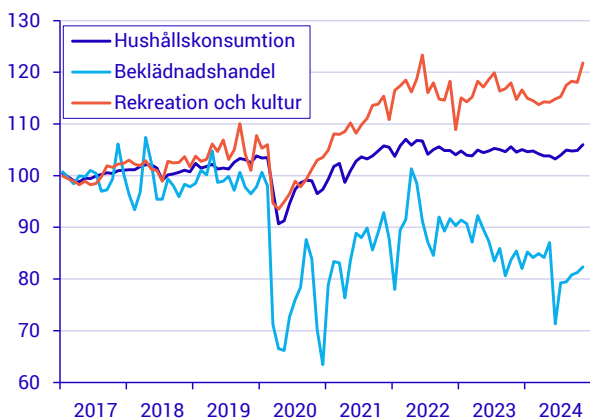
exempelvis handel via utländska webbsidor, fångas dock inte upp i hushållens konsumtionsindikator.

1,1 %

Hushållskonsumtionen ökade i november jämfört med oktober

Beklädnadshandeln fortsatte upp i linje med tidigare månader efter raset i juni. Men klädhandeln har det fortsatt tufft och ligger på 80 procent av försäljningen före pandemin.

Hushållskonsumtionen visar uppgång sedan i juli
Hushållens konsumtionsindikator. Index 2017=100, säsongrensade månadsvärden

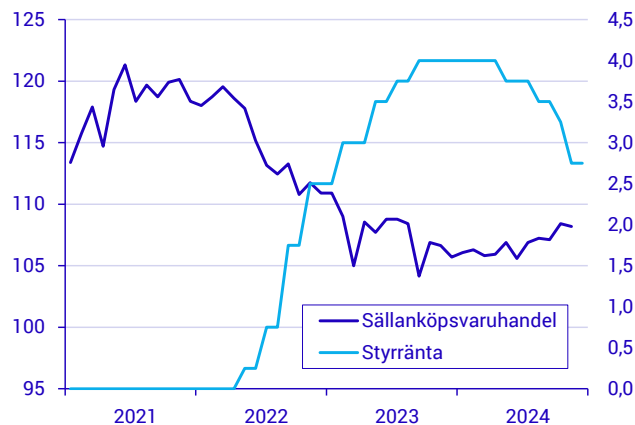
Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB)

Sällanköpsvaruhandeln ökade under hösten

Den svenska sällanköpsvaruhandeln har följt Riksbankens styrränta väl under senare år där höjningen av räntan i maj 2022 pressade ner konsumtionen i handeln. Likväl följdes sänkningarna av räntan under 2024 av en ökad konsumtion av sällanköpsvaror, inte minst under oktober. November visade på en närmast oförändrad utveckling inom sällanköpsvaruhandeln.

Sällanköpsvaruhandeln har följt styrräntan väl

Försäljning inom sällanköpsvaruhandeln, fasta priser. Index 2017=100, säsongrensade månadsvärden (vänster). Riksbankens styrränta i procent (höger)

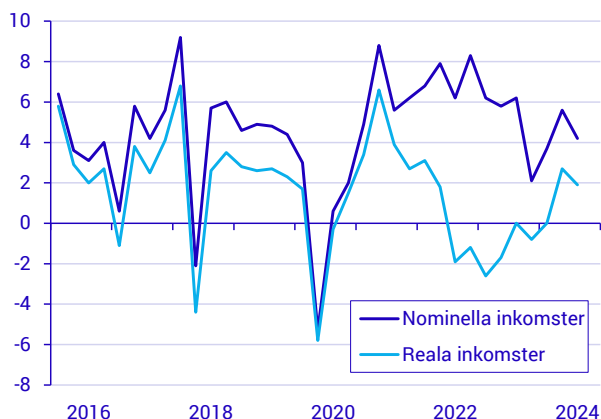
Källa: Omsättning inom tjänstesektorn (SCB) samt Riksbanken

Starkare köpkraft

Det har varit några tuffa år för hushållen efter pandemin med kraftiga prisökningar och en försvagad köpkraft. Inkomstökningarna var betydligt lägre än inflationen vilket ledde till försämrad köpkraft. Efter sju kvartal i följd med negativ årsutveckling för de reala disponibla inkomsterna, där inkomsterna är inflationsjusterade, visade både andra och tredje kvartalet i föl på positiva tal. Det innebär att hushållen har råd att köpa fler varor och tjänster än för ett år sedan.

Starkare köpkraft när de reala inkomsterna åter stiger

Hushållens disponibla inkomster, netto, procentuell utveckling, årstakt

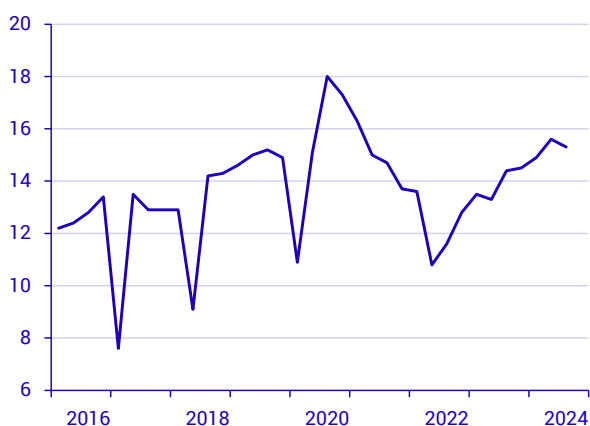
Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

I förra numret av Sveriges ekonomi konstaterades att hushållen har ökat sitt sparande de senaste två åren. Under de tre första kvartalen 2024 gick runt 15

procent av den disponibla inkomsten till sparande. Under 2022 när inflationsuppgången var som störst pressades många hushåll och sparandet var då lägre.

Hushållens sparande har ökat sedan 2022

Hushållens sparande i procent av nominell disponibel inkomst, netto, säsongrensade värden, procent

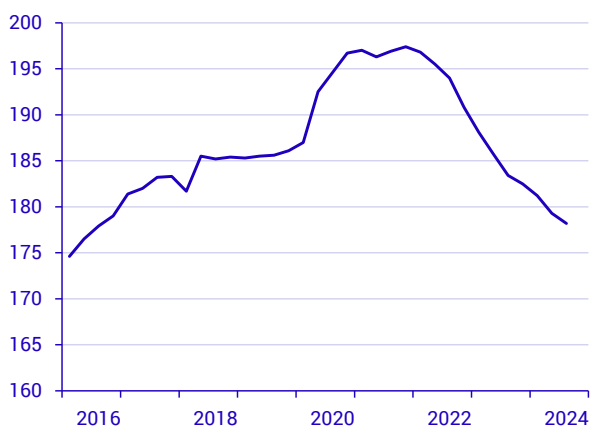

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

Det är dock inte bara sparandet som ökar. En del av hushållens inkomster går också till låneamorteringar. Lånen har som andel av inkomsten minskat sedan 2022. Att skuldkvoten minskat beror inte bara på amorteringar utan även på att lånetillväxten har varit lägre än lönetillväxten. Skuldkvoten låg i slutet av tredje kvartalet 2024 på 178 procent. Det var samma nivå som åtta år tidigare.

Hushållens skuldkvot minskar

Hushållens låneskulder i procent av nominell disponibel inkomst, netto, summa fyra kvartal, procent

Källa: Nationalräkenskaperna (SCB)

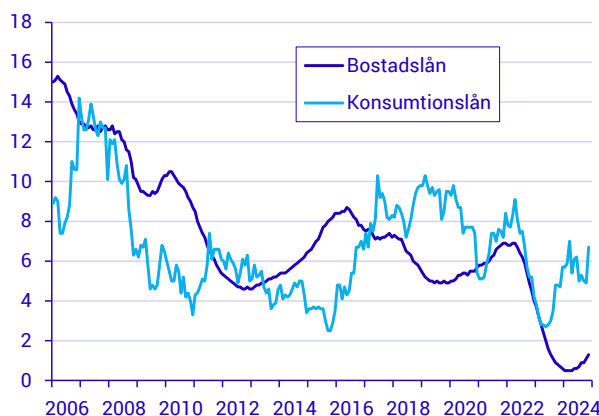
Låneaptiten ökade

Tillväxten av konsumtionslånen, som var återhållsamma under månaderna med hög inflation i slutet av 2022 och början av 2023, har under 2024 varit högre. I november var de utestående konsumtionslånen 6,7 procent högre än motsvarande månad ett år tidigare. Det var den högsta ökningstakten sedan mars 2024.

Att konsumtionslånen ökade i november 2024 kan hänga ihop med Black Friday. De betalningslösningar som oftare förekommer i samband med internetköp och som inte är direktbetalningar registreras som konsumtionslån i SCB:s finansmarknadsstatistik. Att de var högre i november 2024 än november 2023 kan ha påverkats av att Black Friday låg fem dagar senare i kalendern under 2024. Det innebär att färre köp av karaktären få-först-och-betala-sen-lösningar hanns med att betalas under november 2024 då Black Friday låg den 29:e november detta år.

Konsumtionslånen ökade i november

Hushållens bostadslån respektive konsumtionslån från monetära finansinstitut. Årlig tillväxttakt, procent

Källa: Finansmarknadsstatistik (SCB)

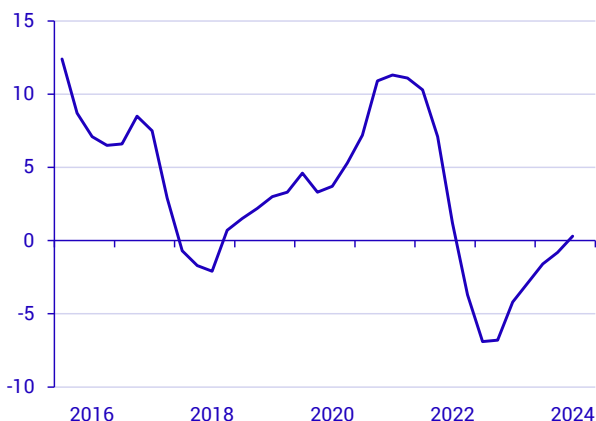
Den årliga tillväxttakten i hushållens bostadslån ökade sakta, från låga nivåer, under 2024. Från 0,5 procent under de fyra första månaderna till 1,3 procent i november.

Den ökade låneaptiten hänger också samman med det prisfall som varit på bostadsmarknaden. Efterfrågan efter pandemin på större boende drev som mest upp priserna med över 10 procent i årstakt. Därefter tryckte den höga inflationen och högre bolåneräntor ned bostadspriserna. Trenden

bröts dock tredje kvartalet 2024. Efter sju negativa kvartal i följd så steg bostadspriserna enligt SCB:s bostadsprisindex (HPI) med måttliga 0,3 procent tredje kvartalet 2024 jämfört med motsvarande kvartal året innan.

Bostadspriserna har stabiliserats

Bostadsprisindex (HPI). HPI mäter prisförändringar i alla typer av bostäder köpta av hushåll. Årstakt, procent.

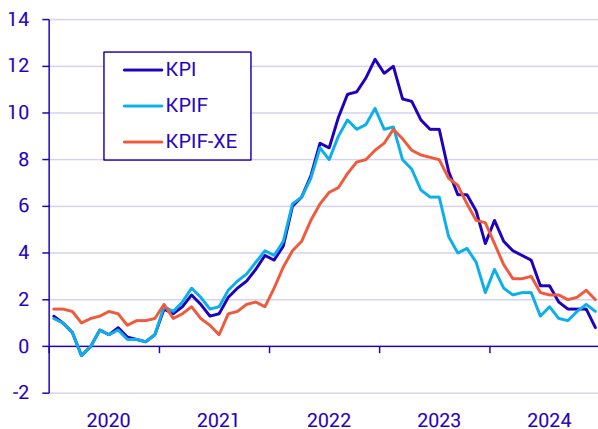
Källa: Fastighetspriser och lagfarter (SCB)

Lägsta KPI-inflationen på fyra år

Efter tre månader i rad med en inflationstakt, enligt KPI, på 1,6 procent sjönk den till 0,8 procent i december 2024. Inflationen i december var den lägsta på fyra år.

Energipriser och räntor tryckte ner inflationen i december

Konsumentprisindex (KPI), konsumentprisindex med fast ränta (KPIF) och konsumentprisindex med fast ränta exklusive energi (KPIF-XE). Procentuell förändring jämfört med motsvarande månad föregående år

Källa: Konsumentprisindex (SCB)

Sjunkande el- och drivmedelspriser samt lägre räntekostnader bidrog till den låga inflationssiffran.

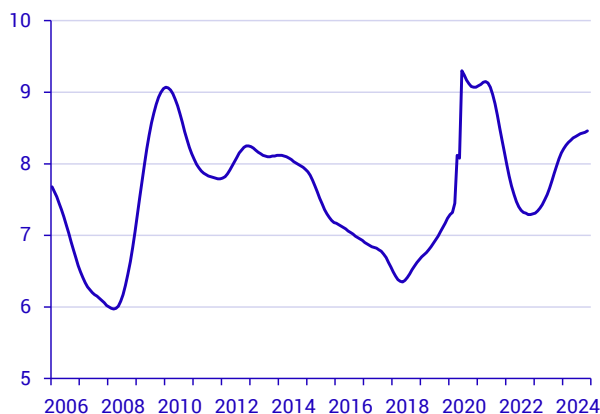
Måttet KPIF-XE, där både ränta och energivaror är exkluderade, visade på 2,4 procent i november. Det var den högsta uppmätta prisökningen sedan maj 2024 men uppgången var bara tillfällig då KPIF-XE föll tillbaka till 2,0 procent i december. Prisökningstakten på livsmedel och alkoholfria drycker var i november 1,9 procent men gick i december ner till 1,1 procent i årstakt.

Små rörelser på arbetsmarknaden

Under 2023 steg arbetslösheten med nära en procentenhet och uppgick vid slutet av året till drygt 8 procent i säsongsrensade och utjämnade tal. Under 2024 har antalet arbetslösa som andel av arbetskraften rört sig mycket svagt uppåt medan andelen sysselsatta har minskat.

Arbetslösheten planar ut

Procentuell andel arbetslösa av arbetskraften, 15–74 år (Inkl heltidsstuderande som sökt arbete). Säsongsrensade och utjämnade månadsvärden

Källa: Arbetskraftsundersökningarna (SCB)

Kontaktperson: [Caroline Ahlstrand](mailto:caroline.ahlstrand@scb.se) 010-479 43 33

Fördjupning

Konjunkturvändningar syns tidigt i flöden på arbetsmarknaden

Centrala arbetsmarknadsindikatorer tenderar att ha en eftersläpning gentemot BNP. Däremot kan tidiga tecken på vändpunkter i konjunkturen urskiljas genom att följa långtidsarbetslösas jobbchanser respektive sysselsattas arbetslöshetsrisker.

I en tidigare publicerad rapport *Hur förhåller sig AKU:s tidsserier till konjunkturen?* (se länk i slutet av artikeln) analyseras hur olika arbetsmarknadsindikatorer i SCB:s Arbetskraftsundersökningar (AKU) varierar med konjunkturen enligt BNP under perioden 2005–2024. Denna artikel fördjupar rapportens slutsatser och fokuserar på kvartalsvisa jobbchanser för

arbetslösa och arbetslöshetsrisker för sysselsatta, med uppdaterade tidsserier och vissa fördjupade analyser. Den tidsperiod som studeras omfattar ett flertal olika ekonomiska kriser och konjunkturcykler. Även om konjunkturcykler ofta följer ett generellt mönster, är varje cykel och ekonomisk kris unik på sitt sätt.

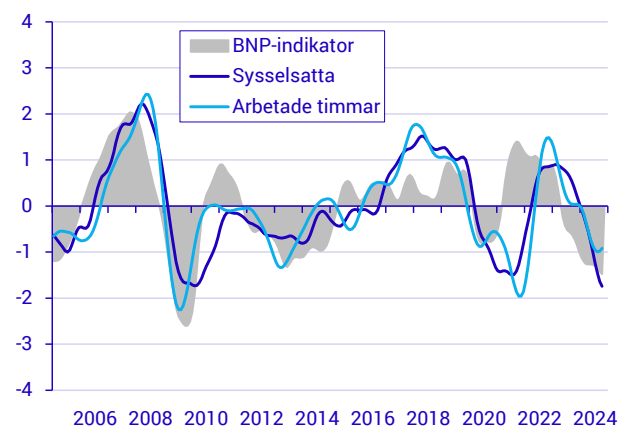
”Arbetsmarknadsflöden har en relativt utforskad potential”

Arbetsmarknadsindikatorer kan användas som ett led i att bedöma det aktuella konjunkturläget. Medan centrala arbetsmarknadsåtgångsindikatorer som arbetslöshet, sysselsättning och arbetade timmar utgör etablerade indikatorer har arbetsmarknadsflöden en relativt utforskad potential.

Resultaten från vår korrelationsanalys bekräftar att centrala arbetsmarknadsindikatorer över lag har en tydlig eftersläpning mot BNP. Valet av BNP som referensserie motiveras utifrån att BNP generellt sett betraktas som det mest tillförlitliga konjunkturmåttet. Däremot indikerar analysen att jobbchanser för långtidsarbetslösa och arbetslöshetsrisker för sysselsatta samt fast anställda i stället kan föregå konjunkturen enligt BNP. Motsvarande chanser/risker för tidsbegränsat anställda respektive mer kortvarigt arbetslösa tenderar att vända ungefär samtidigt som BNP.

Antalet sysselsatta och arbetade timmar har en eftersläpning mot BNP

Konjunkturindikatorer för antal sysselsatta och antal arbetade timmar för sysselsatta samt BNP-indikatorn

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Kort om metoden

Metoden som tillämpas är densamma som används för att ta fram SCB:s konjunkturklocka. Tillvägagångssättet bygger kortfattat på att skatta den kortsiktiga trendens avvikelse från den långsiktiga trenden. Avvikelsen mellan den kortsiktiga och den långsiktiga trenden standardiseras sedan med medelvärde lika med 0 och standardavvikelse lika med 1. Positiva värden betyder således att konjunkturläget är starkare än normalt, medan negativa värden betyder att det är svagare än normalt. Värden på diagrammens y-axlar uttrycker därmed avvikelser i antal standardavvikelse från seriers medelvärde. Observera att metoden inte är designad för prognoser. Läs mer om metoden [här](#).

Antalet fast anställda har en tydlig eftersläpning mot BNP, medan antalet tidsbegränsat anställda tenderar att vända ungefär samtidigt som BNP. Det beror bland annat på att antalet fasta anställningar har en inbyggd tröghet då de föregås av provanställningar som är tidsbegränsade. Fasta anställningar tenderar också att medföra större åtaganden för arbetsgivare vid uppsägningar, vilket leder till att förändringar i antalet fasta anställningar över lag har en eftersläpning i förhållande till BNP.

Mer om konjunkturindikatorer

Konjunkturindikatorer används för att analysera ekonomiska trender och kan vara antingen ledande, sammanfallande eller eftersläpande indikatorer. Med ledande indikatorer avses att de tenderar att föregå framtida ekonomiska förändringar medan eftersläpande indikatorer registrerar förändringar först efter att ekonomin har börjat följa en viss trend. Variabler som rör sig i samma riktning som BNP kallas procykliska. Ett exempel är sysselsättningen som vanligtvis ökar när ekonomin växer. Variabler som rör sig i motsatt riktning mot BNP kallas kontracykliska. Ett sådant exempel är arbetslösheten, som tenderar att öka vid lågkonjunkturer och minska vid högkonjunkturer.

Arbetslöshetsrisken har ett starkt samband med konjunkturläget

Samvariationen mellan arbetsmarknadsindikatorer i AKU och BNP illustreras genom korrelationer mellan skattade konjunkturcykler vid olika tidsförskjutningar. Sambanden mäts som korrelationskoefficienter, där +1 respektive -1 innebär ett perfekt positivt respektive negativt linjärt samband mellan två variabelers standardiserade konjunkturcykler.

I följande tabeller sammanfattas variablernas tidsförskjutning i antalet månader respektive kvartal i förhållande till BNP, samt korrelationen med BNP när variabeln förskjuts så att sambandet är som starkast. Korrelationsanalysen indikerar att arbetade timmar har en eftersläpning på tre månader och sysselsatta har en eftersläpning på sex månader i förhållande till BNP. För antalet tidsbegränsat anställda är korrelationen som starkast när tidsserierna är utan förskjutning. För fast anställda visar resultaten i stället att tidsserien har en eftersläpning på tio månader i förhållande till BNP.

Det indikerar att företagen förhållandevis snabbt kan justera sina tidsbegränsat anställda vid vikande nedgång i efterfrågan, medan det tenderar att ta längre tid att justera antalet fast anställda. För långtidsarbetslösa (arbetslösa minst 27 veckor) har tidsserien en eftersläpning på åtta månader i förhållande till BNP. Det förklaras delvis av att inflödet till långtidsarbetslöshet har en inbyggd tröghet.

Tidsbegränsade anställningar vänder tidigare i konjunkturen än fasta anställningar

Tidsförskjutning i antal månader samt högsta korrelation med BNP-indikatorn, januari 2005–oktober 2024

Arbetsmarknadsvariabel, antal	Förskjutning i antal månader	Högst korrelation
Arbetade timmar	+3	+0,61
Sysselsatta	+6	+0,79
Tidsbegränsat anställda	0	+0,69
Fast anställda	+10	+0,70
Arbetslösa	+5	-0,77
Arbetslösa högst 26 veckor	+2	-0,71
Långtidsarbetslösa	+8	-0,66

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

För arbetslöshetsrisken respektive jobbchansen redovisas motsvarande förskjutningar i antal kvartal i stället för antal månader. Korrelationsanalysen indikerar att jobbchansen för långtidsarbetslösa är ledande med ett kvartals förskjutning i förhållande till BNP, med en högsta korrelation på +0,77 med BNP. På samma sätt indikerar resultaten att arbetslöshetsrisken för sysselsatta respektive fast anställda är ledande med ett kvartals förskjutning i

förhållande till BNP. De högsta korrelationerna för dessa är -0,81 respektive -0,78. Resultaten indikerar alltså att jobbkansen för långtidsarbetslösa och arbetslöshetsrisken för sysselsatta och fast anställda kan ge tidiga indikationer om konjunkturläget.

Jobbkansen för långtidsarbetslösa och arbetslöshetsrisken för sysselsatta föregår konjunkturen med ett kvartal

Tidsförskjutning i antal kvartal samt högsta korrelation med BNP, 2005 kv3–2024 kv3

Arbetsmarknadsvariabel, flöden	Förskjutning i antal kvartal	Högst korrelation
Arbetslöshetsrisk, samtliga sysselsatta	-1	-0,81
Arbetslöshetsrisk, tidsbegr.	0	-0,70
Arbetslöshetsrisk, fast anst.	-1	-0,78
Jobbkans, samtliga arbetslösa	0	+0,71
Jobbkans, arbetslösa högst 26 veckor	+1	+0,66
Jobbkans, arbetslösa minst 27 veckor	-1	+0,77

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Definition av arbetslöshetsrisk och jobbkans

Arbetslöshetsrisken definieras som andelen personer som gått från sysselsättning till arbetslöshet, av antalet sysselsatta i föregående kvartal.

Jobbkansen definieras som andelen personer som gått från att vara arbetslös under föregående kvartal till sysselsatt, av antalet personer som var arbetslösa under föregående kvartal.

Måtten kan tolkas som genomsnittliga kvartalsvisa chanser och risker under respektive period. De uttrycker genomsnittliga sannolikheter på gruppnivå som kan variera betydligt mellan enskilda individer inom respektive redovisningsgrupp.

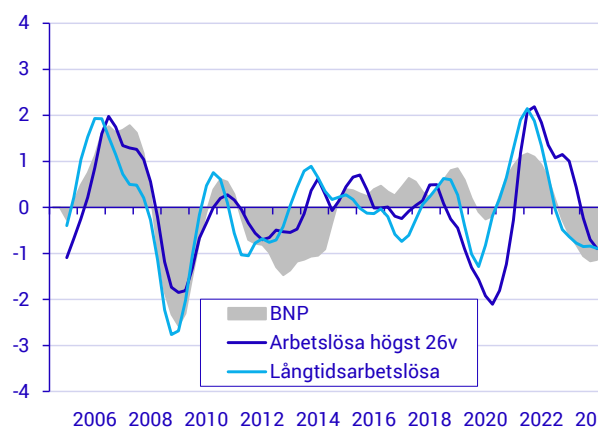
Jobbkansen för långtidsarbetslösa kan ge tidiga signaler om konjunkturläget

Jobbkansen kan mätas med hjälp av kvartalsflöden som illustrerar övergångar mellan olika tillstånd på arbetsmarknaden. Resultatet visar att arbetslösas jobbkanser är procykliska och kan ge tidiga signaler om utvecklingen på arbetsmarknaden. För långtidsarbetslösa tenderar vändpunkter för jobbkansen i många fall även att föregå konjunkturcykeln enligt BNP med ett till två kvartal.

I följande diagram redovisas konjunkturcykler för jobbkansen bland personer som varit arbetslösa i högst 26 veckor respektive för långtidsarbetslösa. Resultatet visar att vändpunkten för långtidsarbetslösas jobbkanser i de flesta fall föregår de med kortare arbetslöshetstider. Under både finanskrisen och coronakrisen föregick exempelvis vändpunkten för långtidsarbetslösa BNP med mer än ett kvartal.

Långtidsarbetslösas jobbkanser tenderar att vända tidigare än konjunkturen enligt BNP

Konjunkturserier för jobbkansen bland personer som varit arbetslösa högst 26 veckor respektive för långtidsarbetslösa, samt för BNP

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Resultaten tyder på att jobbkansen för långtidsarbetslösa kan fungera som en tidig konjunkturindikator, eftersom vändpunkterna för denna grupp ofta föregår BNP. Det bör noteras att resultatet inte innebär att långtidsarbetslösa har högre jobbkanser vid en konjunkturuppgång än de som varit arbetslösa i 0–26 veckor. Tvärtom är den genomsnittliga jobbkansen lägre inom denna grupp över hela konjunkturcykeln. Här bör noteras att den standardiserade konjunkturcykelns utveckling bestäms av avvikelser från den långsiktiga nivån på jobbkansen.

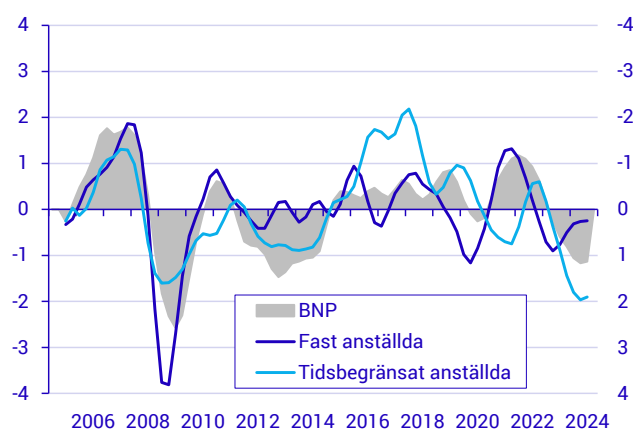
”Jobbkansen för långtidsarbetslösa och arbetslöshetsrisken för sysselsatta och fast anställda kan ge tidiga tecken på vändpunkter i konjunkturen”

Arbetslöshetsrisken för fast anställda kan också ge tidiga konjunktursignaler

Även arbetslöshetsrisken kan mätas med hjälp av flöden som illustrerar övergångar mellan olika tillstånd på arbetsmarknaden. Resultatet indikerar att arbetslöshetsrisken för fast anställda över lag tenderar att vända tidigare än konjunkturläget enligt BNP, exempelvis vid finanskrisen och coronakrisen.

Vändpunkten för fast anställdas arbetslöshetsrisker tenderar att föregå konjunkturen enligt BNP

Konjunkturserier för arbetslöshetsrisken för fast anställda och tidsbegränsat anställda (höger) samt för BNP (vänster). Arbetslöshetsrisken visas på omvänd axel eftersom den är kontracyklisk

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Arbetsmarknadsflöden föregår de flesta centrala arbetsmarknadsindikatorer

Sammanfattningsvis indikerar resultaten att flöden på arbetsmarknaden föregår de flesta centrala arbetsmarknadsindikatorer. För såväl jobbchansen för långtidsarbetslösa som arbetslöshetsrisken för sysselsatta respektive fast anställda observeras den högsta korrelationen med BNP vid ett kvartals förskjutning.

”Högsta korrelationen med BNP vid ett kvartals förskjutning”

Korrelationer mellan BNP och sysselsatta respektive arbetslösa visar att båda måtten släpar efter BNP med ungefär två kvartal. Vidare visar korrelationsanalysen att arbetslöshetsrisken för sysselsatta föregår antalet sysselsatta med tre kvartal.

Arbetsmarknadsflöden kan ge tidiga konjunktursignaler

Tidsförskjutning i antal kvartal i förhållande till BNP, sysselsatta och arbetslösa, 2005 kv3–2024 kv3

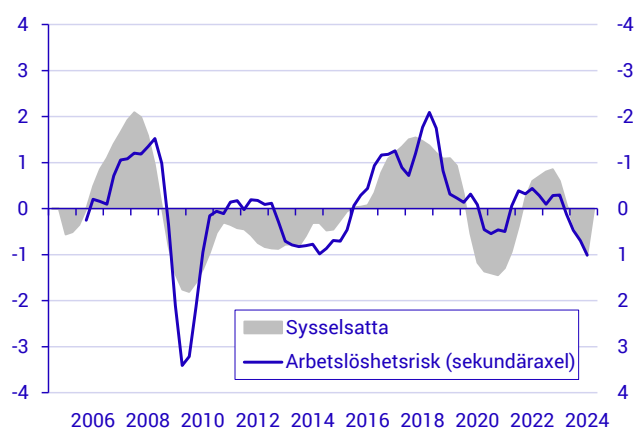
	BNP	Sysselsatta	Arbetslösa
BNP i fasta priser, mnkr	0	-2	-2
Sysselsatta, antal	+2	0	0
Arbetslösa, antal	+2	0	0
Arbetslöshetsrisk, samtliga sysselsatta	-1	-3	-2
Arbetslöshetsrisk, tidsbegr.	0	-2	-1
Arbetslöshetsrisk, fast anst.	-1	-3	-3
Jobbchans, samtliga arbetslösa	0	-2	-2
Jobbchans, arbetslösa högst 26 veckor	+1	-2	-1
Jobbchans, arbetslösa minst 27 veckor	-1	-3	-3

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Även arbetslöshetsrisken för fast anställda och jobbchansen för långtidsarbetslösa föregår antalet sysselsatta med tre kvartal. Av de tidiga indikatorerna är det arbetslöshetsrisken för sysselsatta tre kvartal tidigare som har den högsta korrelationen med antalet sysselsatta (-0,80). Sambandet visas i diagrammet nedan.

Arbetslöshetsrisken föregår sysselsatta med tre kvartal

Konjunkturserier för arbetslöshetsrisken tre kvartal tidigare (höger) och antalet sysselsatta (vänster). Arbetslöshetsrisken visas på omvänd axel eftersom den är kontracyklisk

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Sammanställningen förändras över tid

Arbetslöshetsrisker och jobbchanser uttrycker genomsnittliga kvartalsvisa sannolikheter för gruppen sysselsatta respektive arbetslösa. Den genomsnittliga sannolikheten påverkas dels av sannolikheter på individnivå, dels av sammansättningen av individer (kallas kompositionseffekt). Konjunkturläget påverkar individuella arbetslöshetsrisker och jobbchanser, som i sin tur påverkar flöden till och från sysselsättning och arbetslöshet. Indirekt påverkar konjunkturläget därmed sammansättningen av arbetslösa och sysselsatta, som bestämmer den genomsnittliga risken/chansen på aggregerad nivå.

Att jobbchansen för långtidsarbetslösa och arbetslöshetsrisken för fast anställda kan ge tidiga signaler om konjunkturläget skulle delvis kunna förstås utifrån en kompositionseffekt. Då jobbchanserna inom gruppen långtidsarbetslösa varierar på individnivå, så kan individerna med högre jobbchanser förväntas få arbete före de övriga. Det medför att den genomsnittliga jobbchansen sjunker för de resterande långtidsarbetslösa. Vid en konjunkturuppgång ökar de individuella jobbchanserna över lag då efterfrågan på arbetskraft ökar. Samtidigt tenderar individer med höga jobbchanser att lämna gruppen, vilket gradvis minskar den genomsnittliga chansen för de kvarvarande. I takt med att konjunkturläget mattas av och de kvarvarande arbetslösa får allt svårare att hitta jobb, kan man förvänta sig att en lägre efterfrågan på arbetskraft relativt tidigt kommer att reflekteras i den genomsnittliga jobbchansen.

Längre söktider för jobb kan tolkas både i termer av frivillig arbetslöshet, där individer aktivt väljer att invänta ett bättre jobberbjudande, och strukturell arbetslöshet, där det finns en bristande matchning mellan arbetssökandes färdigheter och tillgängliga jobb. Sannolikheten att få ett arbete tenderar att minska med tiden i arbetslöshet, då värdet av kontakter och färdigheter avtar. Det kan också finnas en selektionseffekt om arbetsgivare gör bedömningen att långtidsarbetslösa i genomsnitt är mindre produktiva än andra sökanden, vilket minskar långtidsarbetslösas chanser på arbetsmarknaden.

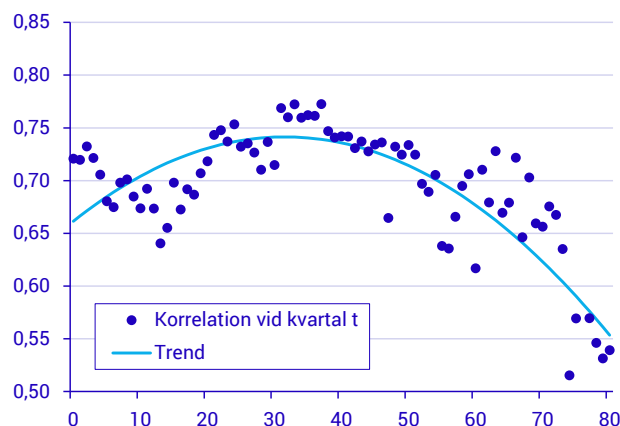
Jobbchansen bland långtidsarbetslösa är i genomsnitt ungefär hälften så hög som bland personer med kortare arbetslöshetstider. Vidare är arbetslöshetsrisken ungefär tio gånger högre bland tidsbegränsat anställda jämfört med fast anställda. Medan långtidsarbetslösa och fast anställda utgör förhållandevis statistiska grupper på arbetsmarknaden, är dock variationen i risker och chanser i relativa termer större inom dessa grupper. En möjlig förklaring till att vändpunkten inträffar tidigare i konjunkturcykeln bland långtidsarbetslösa skulle kunna vara att sammansättningen av jobbchanser i gruppen förändras snabbare vid en konjunkturväändning än bland de mer kortvarigt arbetslösa.

Jobbchanser utifrån arbetslöshetstidens längd

Långtidsarbetslöshet definieras i AKU vanligtvis utifrån minst 27 veckors arbetslöshet. För att undersöka hur konjunktursambanden påverkas av definitionen har antalet veckor varierats i analysen. Konjunkturcykler har skattats för personer som har varit arbetslösa minst noll veckor, minst en vecka, och så vidare upp till 80 veckor.

Konjunktursambandet stärks när kortvarigt arbetslösa exkluderas

Jobbchansens korrelation med BNP för olika antal veckors arbetslöshet

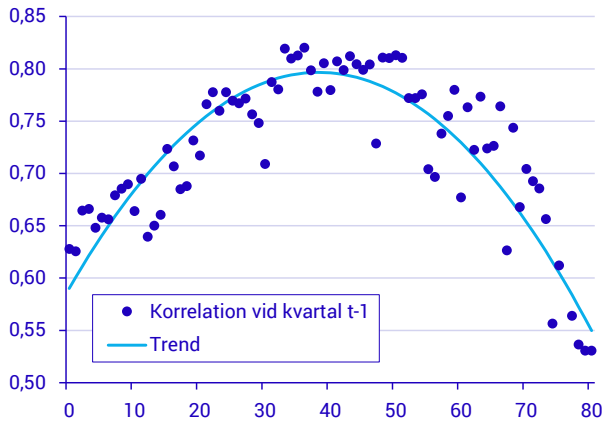
Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Resultaten indikerar att konjunktursambandet är som starkast vid ett kvartals förskjutning jämfört med ingen förskjutning. Av graferna framgår att de högsta korrelationerna uppnås vid en avgränsning till minst 38 veckors arbetslöshet. Vidare framgår att det starkaste sambandet (0,80) uppnås vid ett

kvartals förskjutning. Analysen bekräftar att det tidiga konjunktursambandet för jobbchanser stärks när personer med kortare arbetslöshetstider exkluderas.

Starkast konjunktursamband ett kvartal före BNP

Jobbchansens korrelation, förskjutet ett kvartal, med BNP för olika antal veckors arbetslöshet

Källa: Arbetskraftsundersökningarna och Nationalräkenskaperna (SCB)

Fakta om statistiken

Arbetskraftsundersökningarna (AKU)

AKU är en urvalsundersökning som beskriver utvecklingen på arbetsmarknaden för Sveriges befolkning i åldern 15–74 år. Statistiken som framställs genom AKU är föremål för internationell samordning och bygger på ILO:s konvention över arbetsmarknadsstatistiken. Definitionerna i AKU följer ILO:s rekommendationer och EU:s riktlinjer. AKU ger en bild av arbetsmarknaden utifrån aspekter såsom sysselsättning, arbetslöshet, undersysselsättning, arbetade timmar, yrke, bransch och mycket annat. AKU:s uppgift om arbetslösa är det officiella arbetslöshetstalet i Sverige.

Denna artikel är delvis baserad på en längre rapport om hur AKU:s tidsserier förhåller sig till konjunkturen som publicerades i september 2024. Läs mer här:

[Arbetskraftsundersökningarna, 2024:3 - Tema: Hur förhåller sig AKU:s tidsserier till konjunkturen?](#)

Kontaktpersoner: Stefan Andersson 010-479 40 81 och Elin Ottosson Bixo 010-479 41 74

Internationell utblick

Sverige har omfattande handel med USA

USA importerar betydligt mer än vad de exporterar. Den amerikanska varuimporten kommer främst från Mexiko, Kina och Kanada. Ur svensk synvinkel är USA den tredje största mottagaren av vår varuexport. Det är främst fordon som exporteras.

Samma dag som denna publikation kommer ut tillträder Donald Trump som president i USA. Ett av Trumps vallöften handlade om att kraftigt höja tullarna för utländska varor. Syftet är att importen ska minska till förmån för amerikanskproducerade varor. Speciellt kinesiska produkter har pekats ut, med särskilt höga påslag, men höjningar kan även drabba övriga världen.

USA har högre import än export

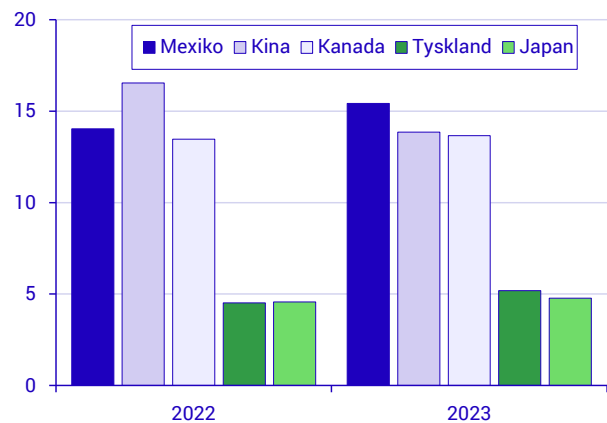
Medan den svenska ekonomin under lång tid haft överskott i bytesbalansen så gäller det omvända i den amerikanska. USA importerar betydligt mer än vad landet exporterar. Underskottet har dessutom ökat under det senaste decenniet. Det är dock endast på varusidan som den amerikanska importen är större än exporten. För tjänstehandeln har USA däremot större export än import men det väger inte på långa vägar upp underskottet för varuhandeln.

USA:s främsta handelspartners är Kanada, Mexiko och Kina. Kanada är den största mottagaren av den

amerikanska varuexporten med Mexiko som klar tvåa. Kina har länge haft högst andel av varuimporten till USA, men sedan 2020 har andelen minskat. 2023 var det istället från Mexiko som USA importerade varor till högst värde. Tyskland och Japan har tampats om fjärdeplatsen de senaste åren med ungefär 5 procent vardera av USA:s varuimport.

Mexiko gick om Kina 2023

USA:s varuimport från de fem största avsändarländerna. Andelar i procent

Källa: Unites States International Trade Commission

Stor mottagare av svensk export

För svensk del är den amerikanska handeln betydande. För perioden januari–oktober 2024 var USA vår tredje största marknad för varuexporten. Endast Tyskland och Norge låg före. Den svenska varuimporten från USA var däremot den tionde största under samma period.

Det är framförallt vägfordon som personbilar och lastbilar som Sverige exporterar till USA. Värdet på fordonsexporten steg rejält under 2022 och 2023. Under januari till oktober 2024 minskade värdet marginellt jämfört med motsvarande period året innan. På andra plats bland varugrupperna finns medicinska och farmaceutiska produkter. Även där steg värdet rejält 2022 och 2023 men sjönk tillbaka 2024 till det lägsta sedan 2019.

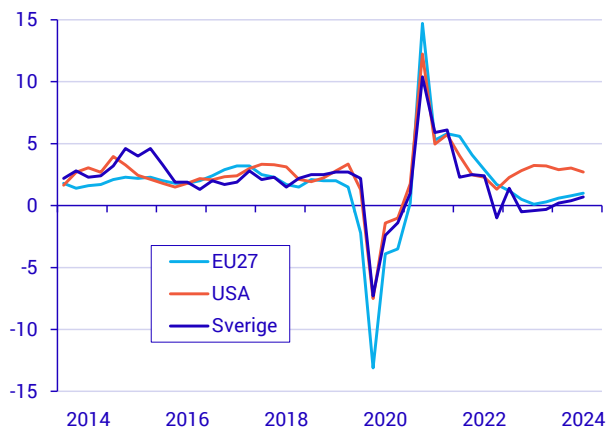
På tjänstesidan är USA en ännu mer betydande aktör. USA är det största mottagarlandet för den svenska tjänsteexporten och USA är tillsammans med Storbritannien de två länder som Sverige importerar mest tjänster ifrån.

Kontaktperson: Johannes Holmberg 010-479 45 11

Indikatorer för Sverige, EU och USA

Tillväxten i USA högre än i Sverige och EU

BNP-tillväxt i procent jämfört med motsv. kvartal föregående år.

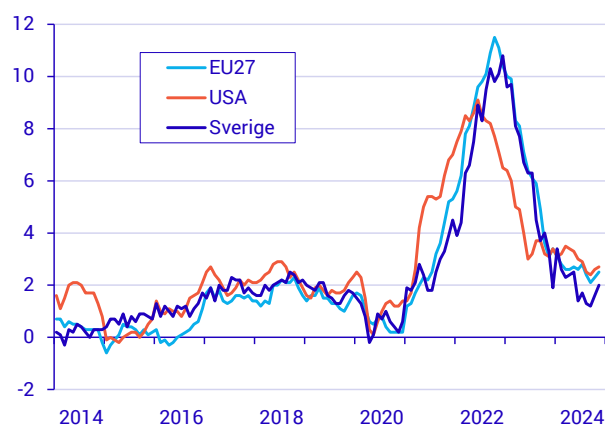

Källa: SCB, Eurostat och OECD

- Sveriges BNP-tillväxt var 0,7 procent tredje kvartalet 2024 jämfört med motsvarande kvartal året innan.
- Trots att det var en uppgång för svensk del var tillväxten fortsatt lägre än i EU och USA.
- Den amerikanska ekonomin växte med 2,7 procent i årstakt tredje kvartalet.

Sverige har lägre inflation än EU och USA

HIKP för Sverige och EU27, KPI för USA, årsförändring i procent

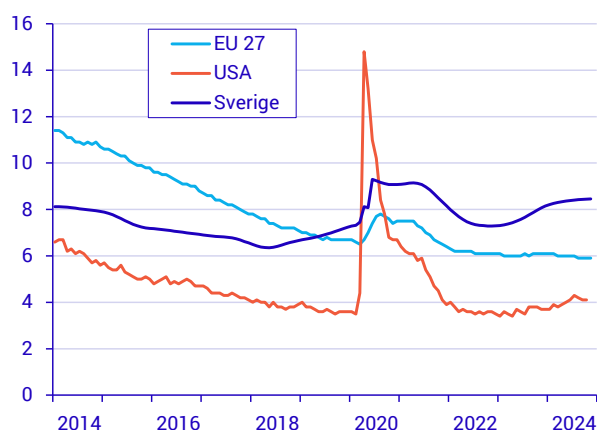

Källa: Eurostat och U.S. Bureau of Labour Statistics

- Den svenska inflationen vände upp något i oktober och november, enligt HIKP.
- Även i EU och i USA steg inflationen i oktober och november.
- Inflationen är fortsatt lägre i Sverige än i EU och USA.

Arbetslösheten i EU fortsatt stabil

Arbetslösa som procentuell andel av arbetskraften, säsongrensat och utjämnat

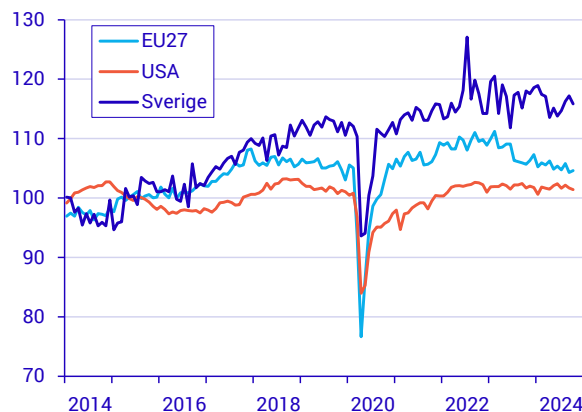

Källa: OECD

- Arbetslösheten steg i Sverige under 2023 och under 2024 har uppgången fortsatt, men i långsammare takt.
- Även i USA har arbetslösheten stigit något de två senaste åren, dock från låg nivå.
- I EU har däremot arbetslösheten legat stabilt kring 6 procent i flera år.

Industriproduktionen i EU på nedgång

Industriproduktionsindex 2015=100, säsongrensat

Källa: OECD

- I EU har industriproduktionen minskat sedan hösten 2022.
- Den svenska industrin har svängt mycket upp och ner men låg i oktober 2024 ungefär på samma nivå som början av 2022.
- Den amerikanska produktionen har varit stabil de senaste åren.

SCB beskriver Sverige

Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.

Bildkällor: Omslag - by-studio, iStock

Sidan 4 - Dilok Klaisataporn, iStock

Sidan 9 - Maskot Bildbyrå AB

Sidan 15 - Comfreak, Pixabay

ISSN: 1653-3828 (Online)

URN:NBN:SE:SCB-2025-A28TI2501_pdf

Ansvarig utgivare: Petra Nilsson

Redaktion: Johannes Holmberg (redaktör)

Caroline Ahlstrand

Monica Andersson

Sanna Bennis

Frida Olsson

Kontakta oss via e-post: ekstat@scb.se

Copyright: SCB. Citera gärna, men uppge källa

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se